Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Καλών Τεχνών

Μαρία Ασλανίδη, Κατερίνα Βουτυράκη

Hellenic Academic Fine Arts Libraries Association

Μαρία Ασλανίδη, Κατερίνα Βουτυράκη, Αγάθη Γέγιου, Χριστίνα Θεοδωρίκα, Άρης Μπασμαδέλης, Βένια Τσαλατσάνη.

Abstract

Hellenic Academic Fine Arts Libraries Association, focuses on ensuring and enhancing access to and organization of music and music-related resources based on the continuously evolving content standards, metadata encoding standards, and vocabularies. Within this frame, the paper presents: a) the need for academic music libraries to implement RDA, b) the strategic direction of transition to RDA, following the current trends, tendencies and practices of implementation in international and national level within the library sector, as well as c) transition and implementation-related issues from a practical and technical perspective. Finally, the need to promote and communicate the benefits of implementing RDA both in and outside association is provided.

Περίληψη

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Καλών Τεχνών, επικεντρώνεται στη διασφάλιση και βελτίωση της πρόσβασης και της οργάνωσης της μουσικής και των πηγών που σχετίζονται με τη μουσική με βάση τα συνεχώς εξελισσόμενα πρότυπα περιεχομένου, τα πρότυπα κωδικοποίησης μεταδεδομένων και τα λεξιλόγια. Στο πλαίσιο αυτό, η εργασία παρουσιάζει: α) την ανάγκη των ακαδημαϊκών μουσικών Βιβλιοθηκών να

εφαρμόσουν το RDA, β) τη στρατηγική κατεύθυνση της μετάβασης στο RDA, ακολουθώντας τις τρέχουσες τάσεις, τάσεις και πρακτικές εφαρμογής σε διεθνές και εθνικό επίπεδο στον τομέα των βιβλιοθηκών, καθώς και γ) ζητήματα που σχετίζονται με τη μετάβαση και την εφαρμογή από πρακτική και τεχνική άποψη. Τέλος, προβλέπεται η ανάγκη προώθησης και επικοινωνίας των πλεονεκτημάτων της εφαρμογής του RDA τόσο εντός όσο και εκτός του HAMLIB.

Εισαγωγή

Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες γενικά, καθώς και εκείνες που θεραπεύουν τις τέχνες ειδικότερα, αντιμετωπίζουν ολοένα και περισσότερες προκλήσεις για την κάλυψη των συνεχώς αυξανόμενων αναγκών σε πόρους αναφοράς, του υψηλού κόστους των βιβλιακών και λοιπών πόρων, των υψηλών προσδοκιών των χρηστών, των περικοπών των προϋπολογισμών και ακόμη περισσότερων. Τα συνεργατικά σχήματα συστήνονται προκειμένου να καταστεί δυνατή η επίτευξη των από κοινού στόχων και η διαμόρφωση εθνικών πολιτικών αναφορικά με ένα σύνολο υπηρεσιών, έχοντας πάντα στο κέντρο την αποτελεσματικότερη ικανοποίηση των αναγκών των κοινοτήτων τους. Στο πλαίσιο αυτό, η συγκεκριμένη εργασία παρουσιάζει τις προσπάθειες του Συνδέσμου των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Καλών Τεχνών όπως αυτός συστάθηκε και λειτουργεί από το 2015 έως και σήμερα, τα χαρακτηριστικά του, το πεδίο εφαρμογής του, τους στόχους και τους αντικειμενικούς σκοπούς του.

Λίγα λόγια για τον Σύνδεσμο

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Καλών Τεχνών, ο οποίος από το 2015 μέχρι και το 2022 έφερε την ονομασία Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Μουσικών Βιβλιοθηκών, συστάθηκε το 2015.
Ο Σύνδεσμος εστιάζει στη συνεργασία, τον συντονισμό, και την αλληλο-υποστήριξη μεταξύ των συμβαλλομένων μερών σε εθνικό επίπεδο, με σκοπό τον διαμοιρασμό μεταξύ άλλων τεχνογνωσίας, εμπειρίας, υπηρεσιών αλλά και τη διαμόρφωση από κοινού, ενός ομοιόμορφου τοπίου στον χώρο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών τέχνης.
Ο σύνδεσμος συνίσταται από τους εξής φορείς-μέλη οι οποίοι με τη σειρά τους εκπροσωπούνται από τα φυσικά πρόσωπα όπως αυτά παρουσιάζονται παρακάτω:

- Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, εκπροσωπούμενη από τον Άρη Μπαζμαδέλη.
- Η Βιβλιοθήκη του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής, του Ιονίου Πανεπιστημίου, εκπροσωπούμενη από τη Μαρία Ασλανίδη.
- Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Ιονίου Πανεπιστημίου, εκπροσωπούμενη από τον Νίκο Αναστασίου.
- Η Βιβλιοθήκη της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, εκπροσωπούμενη από την Βένια Τσαλατσάνη
- Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Παράρτημα Άρτας, εκπροσωπούμενη από τις Αγάθη Γέγιου και Χριστίνα Θεοδωρίκα.

- Η Βιβλιοθήκη της Σχολής Μουσικής και Οπτικοακουστικών Τεχνολογιών του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου, Παράρτημα Ρεθύμνου, εκπροσωπούμενη από την Κατερίνα Βουτυράκη.

Η ένταξη στο συνεργατικό σχήμα προϋποθέτει ο φορέας να ανήκει στις λεγόμενες Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες Τέχνης και να υπάγεται σε ένα ακαδημαϊκό ίδρυμα εντός της Ελλάδας.

Αρχές και Αξίες

Ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της δημιουργίας του Συνδέσμου είναι η διαμόρφωση ενός κοινού πλαισίου αρχών και αξιών που οφείλουν όλα τα συμβαλλόμενα μέρη να ακολουθούν. Αυτές είναι οι παρακάτω:

- Η ισότιμη πρόσβαση σε πόρους και υπηρεσίες.
- Η μεγιστοποίηση της ανταποδοτικότητας σε ποιοτικό επίπεδο μέσω της δημιουργίας δικτύου διαμοιρασμού, ανταλλαγής, ανάπτυξης κοινών προγραμμάτων εκπαίδευσης, παροχής υπηρεσιών αναφορών/πληροφόρησης και ό,τι θεωρείται ότι υπηρετεί την αποστολή και τις αξίες του Συνδέσμου.
- Η διαμόρφωση μιας ευρύτερης ακαδημαϊκής βιβλιοθηκονομικής κοινότητας εστιασμένης στις καλές τέχνες και την ενδυνάμωσή τους.
- Η υποστήριξη των πληροφοριακών αναγκών της ακαδημαϊκής κοινότητας για την ακαδημαϊκή/επαγγελματική και προσωπική τους εξέλιξη και ευημερία.
- Η ενδυνάμωση της ακαδημαϊκής ελευθερίας, δράσης και έκφρασης, μέσω της δημιουργίας ενός πολυφωνικού χώρου ελεύθερης διακίνησης διαφορετικών ιδεών και απόψεων και της παροχής πρόσβασης σε εύρος πηγών και πόρων.
- Η προώθηση, υποστήριξη και η προβολή των δράσεων, των ενεργειών και των συνεργειών των μελών του Συνδέσμου.
- Η προώθηση, υποστήριξη και συνηγορία σε σχέση με τη αξία των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών τέχνης ως είδους εντός και εκτός χώρας.
- Η προώθηση, υποστήριξη και συνηγορία των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών τέχνης αναφορικά με ζητήματα στελέχωσης, εξοπλισμού

και υλικοτεχνικών υποδομών, προϋπολογισμών, εκσυγχρονισμού, εξωστρέφειας, καθώς και άλλων ζητημάτων που συνδέονται άμεσα με τη βιωσιμότητα των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών τέχνης.

ΣΤΟΧΟΙ – ΟΦΕΛΗ

Σε ό,τι αφορά τους στόχους και τα οφέλη, τα μέλη του Συνδέσμου συνεργάζονται για να διαμορφώσουν το μέλλον των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Καλών Τεχνών σχετικά με τα ακόλουθα, μεταξύ άλλων :

- Τη διαμόρφωση μιας κοινής εθνικής πολιτικής/πρακτικής αναφορικά με την περιγραφή, την κωδικοποίηση, την καθιέρωση των μεταδεδομένων που αναφέρονται στις καλές τέχνες.
- Τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη εξειδικευμένου εκπαιδευτικού υλικού το οποίο αναφέρεται σε μία σειρά από τεχνικές εργασίες που λαμβάνουν χώρα στις Βιβλιοθήκες - Μέλη του Συνδέσμου.
- Τη διαρκή εξέταση των πολιτικών, των στόχων και των προτύπων των μελών του Συνδέσμου , όπως εφαρμόζονται κάθε χρονική περίοδο.
- Την εξοικονόμηση πόρων που συνδέονται με συγκεκριμένες τεχνικές εργασίες, όπως είναι η δημιουργία βιβλιογραφικών και καθιερωμένων εγγραφών.
- Την εξοικονόμηση πόρων που συνδέονται με την πρόσκτηση πηγών αναφοράς σχετικών με τις καλές τέχνες.

Επιμέρους πτυχές

Παρακάτω αναφέρονται ένα σύνολο από επιμέρους ζητήματα τα οποία απασχολούν τον Σύνδεσμο και για τα οποία τα μέλη του Συνδέσμου εργάζονται προκειμένου να διαμορφωθούν κοινές πολιτικές, βέλτιστες πρακτικές και οδηγίες με σκοπό τη δημιουργία ενός κοινού μητρώου, το οποίο μέχρι πρότινος δεν υπήρχε στη χώρα, μέσω της καταγραφής, καθώς και της σταδιακής αποτύπωσης της εθνικής πολιτικής στον χώρο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών καλών τεχνών στην Ελλάδα.

Τα ζητήματα αυτά συνοψίζονται στα κάτωθι:

Πρακτικές περιγραφής δεδομένων και μεταδεδομένων της μουσικής

Εδώ αναφέρονται τα πρότυπα, οι κανόνες, οι οδηγίες και οι βέλτιστες πρακτικές, όπως αυτές εφαρμόζονται από τα μέλη του Συνδέσμου.

Συγκεκριμένα:

- Σε ό,τι αφορά τα περιγραφικά μεταδεδομένα (descriptive metadata), ο Σύνδεσμος χρησιμοποιεί τα εξής πρότυπα δεδομένων (data content standards)
    - τη συγχωνευμένη έκδοση του ISBD για όλους τους τύπους υλικού.
    - τους AACR2 (Anglo-American Cataloging Rules, 2nd ed. Updates 2005, όπως ερμηνεύονται από τη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου (LCRI: Library of Congress Rule Interpretations),
- Ως προς την κωδικοποίηση:
    - Το πρότυπο MARC21 Format for Bibliographic Data.

- Σε ό,τι αφορά τα καθιερωμένα μεταδεδομένα (authorities) και τη δημιουργία του Αρχείου Καθιερωμένων Όρων και Ονομάτων (Authority File), χρησιμοποιούνται:
    - οι AACR2 (2005 updates)
    - Το RDA (Resource Description and Access), όπως ερμηνεύεται από τη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου (LC-PCC PS: Library of Congress-Program for Cooperating Cataloging Policy Statements)
- Ως προς την κωδικοποίηση των καθιερωμένων μεταδεδομένων χρησιμοποιείται:
    - Το MARC21 Format for Authority Data

Επιμέρους πολιτικές στην περιγραφή περιλαμβάνουν:

- το επίπεδο περιγραφής
- τη γλώσσα περιγραφής
- τη θεματική ευρετηρίαση και τον έλεγχο των καθιερωμένων όρων και ονομάτων.

  Εδώ χρησιμοποιούνται μια σειρά από πρότυπα και οδηγίες ή/και άλλα εργαλεία, όπως:
    - Οι Θεματικές Επικεφαλίδες της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (LCSH: Library of Congress Subject Headings),
    - Το Virtual Authority International File (VIAF)
    - Ο θησαυρός μουσικής “LC Medium of Performance Thesaurus for music”,
    - Ο θησαυρός American Folklore Society (AFS) Ethnographic Thesaurus.

- Ως Ελληνικές πηγές χρησιμοποιούνται: η μετάφραση/απόδοση των LCSH και το Authority File της Εθνικής Βιβλιοθήκης-(NLGAF).

Οι επιμέρους πολιτικές στη διαχείριση των μουσικών συλλογών περιλαμβάνουν στην πλειονότητά τους τοπικές πρακτικές, οι οποίες μεταξύ άλλων αναφέρονται στην οργάνωση των συλλογών, την ταξινόμηση κ.λπ. Αναφορικά με τα Ολοκληρωμένα Πληροφοριακά Συστήματα (Integrated Library Systems-ILSes) τα οποία χρησιμοποιούνται από τα συμβαλλόμενα μέρη, αυτά ποικίλουν και διαφοροποιούνται ανά χρονική στιγμή. Για παράδειγμα, τα τρέχοντα Ολοκληρωμένα Πληροφοριακά Συστήματα που χρησιμοποιούνται αυτή τη στιγμή είναι το Sierra από μέρους της κοινοπραξίας του ILSaS, ενώ από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης-ΑΠΘ χρησιμοποιείται το KOHA.

Σε ό,τι αφορά τους τύπους υλικού που περιλαμβάνονται στο φυσικό και άυλο περιβάλλον των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών τέχνης, κάποιοι από αυτούς είναι:

- πηγές αναφοράς
- μονογραφίες
- συνεχείς πόροι
- ηχογραφήσεις
- οπτικοακουστικοί πόροι
- ηλεκτρονικοί/διαδικτυακοί πόροι
- κ.λπ.

Σε ό,τι αφορά τις ειδικές συλλογές, αυτές συνιστούν επιμέρους φυσικές ή άυλες συλλογές των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών τέχνης, οι οποίες

αποτελούνται από έναν ή περισσότερους τύπους υλικού και οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως ειδικές λόγω της ειδικής και διακριτής αποστολής ή και λειτουργίας που προορίζονται να επιτελούν σε σχέση με την έρευνα, τη διδασκαλία, την τέχνη, το επιδιωκόμενο κοινό, τη φύση του υλικού, τη φυσική κατάσταση του υλικού, τα λοιπά φυσικά χαρακτηριστικά του υλικού, καθώς και του περιεχομένου, του τρόπου πρόσκτησής του κ.λπ.

Προβληματισμοί για το μέλλον

Ο Σύνδεσμος δημιουργήθηκε για την επίτευξη κοινών στόχων, ωστόσο, οι τελευταίοι, όπως είναι κατανοητό, διαφέρουν από Φορέα-μέλος σε Φορέα-μέλος. Ο στόχος εκείνος που παραμένει ή οφείλει να παραμένει πάντα σε προτεραιότητα είναι ο διαμοιρασμός και η εξοικονόμηση πόρων σε οποιοδήποτε επίπεδο.

Γενικά, και επιδιώκοντας να συνοψίσουμε τους προβληματισμούς, όπως αυτοί έχουν αναδειχθεί και διαμορφωθεί από τη στιγμή ίδρυσης του Συνδέσμου μέχρι και σήμερα, αυτοί μπορούν να αποτυπωθούν στους παρακάτω:

- Η σαφής διοικητική διαχείριση, οργάνωση και διάρθρωση του Συνδέσμου.
- Ο ορισμός προτεραιοτήτων ανά χρονική περίοδο.
- Η προστασία, προώθηση και προβολή του τομέα των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Καλών Τεχνών και των επαγγελματιών του χώρου.

- Ο έλεγχος και η μείωση του κόστους ή/και η εξοικονόμηση πόρων αναφορικά με τις τεχνικές εργασίες, τις παρεχόμενες υπηρεσίες αναφοράς κ.λπ.
- Η βελτίωση του διαμοιρασμού αξιοποιώντας και τις παρεχόμενες, ανά περίοδο, τεχνολογίες.
- Η υιοθέτηση κοινών πολιτικών ή/και βέλτιστων πρακτικών αναφορικά με τεχνικές εργασίες, όπως η περιγραφή, η καθιέρωση, η θεματική ευρετηρίαση, η ταξινόμηση κ.λπ.
- Η εύρεση πόρων/χρηματοδότησης ή/και η αναζήτηση συνεργειών που θα καταστήσουν βιώσιμο τον Σύνδεσμο.
- Η διασφάλιση της διαρκούς υλικοτεχνικής υποστήριξης του Συνδέσμου.
- Η διαμόρφωση ενός κοινού πλαισίου διαχείρισης ζητημάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (copyright) και αδειοδότησης (licensing).
- Η διαμόρφωση μιας ενιαίας πολιτικής ή/και πρακτικής επικοινωνιακής πολιτικής και εξωστρέφειας, προωθητικών ενεργειών, αξιοποίησης της συνηγορίας για την προώθηση της αποστολής του Συνδέσμου, όπως αυτή διατυπώνεται από τα μέλη του.
- Τη διασφάλιση της συνεργασίας με μόνιμο ανθρώπινο δυναμικό, ειδικευμένο στον χώρο των καλών τεχνών αλλά και σε παράλληλους τομείς που συνδέονται με τις επιστήμες και τις τεχνολογίες της πληροφορίας.

Συμπεράσματα

Η δημιουργία σχημάτων συνεργασίας στον χώρο των βιβλιοθηκών έχει πολλαπλά πλεονεκτήματα. Τα συνεργατικά σχήματα γενικά προορίζονται να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των μελών τους, οι οποίες υπάρχουν τόσο σε συλλογικό όσο και σε ιδρυματικό επίπεδο για τον κάθε ένα φορέα χωριστά. Μέσω των συνεργατικών σχημάτων δημιουργούνται βασικά σημαντικά εργαλεία τα οποία συμβάλλουν στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών μέσω και μιας κοινής, συνεργατικής εξέλιξης των συμβαλλομένων μερών. Τα συνεργατικά σχήματα επίσης θεωρούνται ως σύναψη “συμμαχιών” μεταξύ βιβλιοθηκών, εκδοτών και παρόχων.

Αντιμετωπίζουν επίσης πλήθος νέων προκλήσεων, όπως τις αυξανόμενες προσδοκίες και απαιτήσεις από μέρους του κοινού, τις σταθερές περικοπές των προϋπολογισμών, τις ανοδικές τάσεις του κόστους του υλικού, τα ζητήματα της πνευματικής ιδιοκτησίας, της αρχειακής οργάνωσης της πληροφορίας, των αδειών χρήσης των ηλεκτρονικών πόρων κ.λπ.

Στο πλαίσιο αυτό, στην παρούσα εργασία παρουσιάστηκαν συνοπτικά τα χαρακτηριστικά, η αποστολή και οι στόχοι του Συνδέσμου. Η σύντομη ιστορία του Συνδέσμου έχει συνεισφέρει στην εξαγωγή κάποιων πολύτιμων συμπερασμάτων, όπως: α) είναι απαραίτητος ο εκσυγχρονισμός και η υιοθέτηση νέων τρόπων λειτουργίας του Συνδέσμου, β) είναι απαραίτητη η διεύρυνση του Συνδέσμου και η αναζήτηση και σύναψη περισσότερων συνεργασιών εντός και εκτός του χώρου των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών καλών τεχνών, γ) είναι απαραίτητη η προσαρμογή αλλά και η συνεισφορά μέσω της υλοποίησης στις νέες επιταγές των τεχνολογιών της πληροφορίας και στον χώρο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών καλών τεχνών, δ) είναι

απαραίτητη η εξεύρεση λύσεων για την εξοικονόμηση πόρων και την επίτευξη των στόχων του Συνδέσμου αναφορικά με τον περιορισμό του κόστους και του χρόνου παραγωγής και διάχυσης των περιγραφικών δεδομένων και των λοιπών παρεχόμενων υπηρεσιών εκ μέρους των συμβαλλομένων μερών. Οι λύσεις αυτές συνδέονται με ζωτικής σημασίας ζητήματα για τη βιωσιμότητα των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών καλών τεχνών, όπως είναι οι τεχνικές εργασίες, η προμήθεια πληροφοριακών συστημάτων, η ανάπτυξη των συλλογών, η βελτίωση των υπηρεσιών αναφοράς κ.λπ.

Επιπλέον, το γεγονός ότι ο σύνδεσμος είναι μη-χρηματοδοτούμενος καθιστά αμφίβολη τη βιωσιμότητά του στο παρόν και στο μέλλον. Τόσο οι μνημονιακές πολιτικές όσο και το ευρύτερο τοπίο, όπως αυτό διαμορφώνεται στο σύνολο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα, συμπεριλαμβανομένων των συγχωνεύσεων ή/και των καταργήσεων πανεπιστημιακών τμημάτων ή ακόμη και ολόκληρων ιδρυμάτων, έχουν συνεισφέρει αρνητικά στην εξέλιξη του χώρου των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών γενικά και των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών των καλών τεχνών ειδικότερα.

Παρόλα αυτά, υπάρχουν πολύτιμη κατακτημένη γνώση από τη στιγμή της ίδρυσης του Συνδέσμου μέχρι και σήμερα, αναφορικά με την ταυτότητα και τον χαρακτήρα του φορέα που υπηρετεί, τι έχει υλοποιήσει, τι όχι και γιατί, ποιες είναι οι ανάγκες, ποια τα προβλήματα, ποιες οι ομοιότητες, ποιες οι διαφορές μεταξύ των συμβαλλομένων μερών. Κατόρθωσε να διαμορφώσει έναν συνολικό χάρτη τόσο των ελληνικών ακαδημαϊκών μουσικών βιβλιοθηκών όσο και των πολιτικών και των πρακτικών που αυτές υλοποιούν από τη στιγμή της λειτουργίας τους μέχρι και σήμερα.

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Καλών Τεχνών ως σύλληψη ξεκίνησε από τον Σύνδεσμο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Μουσικών Βιβλιοθηκών, που συνιστούσε την πρώτη προσπάθεια ανάπτυξης ενός εθνικού συνεργατικού σχήματος για τις ελληνικές ακαδημαϊκές μουσικές βιβλιοθήκες. Οι προσδοκίες σήμερα εστιάζονται στην ανασύσταση και διεύρυνση του Συνδέσμου, καθώς και στη διασφάλιση της βιωσιμότητάς του.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

1. Baathuli Nfila, R.& Darko-Ampem, K. (2002). Developments in academic library consortia from the 1960s through to 2000: A review of the literature", *Library Management*, *23*(4/5), 203-212. https://doi.org/10.1108/01435120210429934
2. Library of Congress. (2023, July 7). *MARC21 Format for Bibliographic Data*. https://www.loc.gov/marc/bibliographic/
3. Library of Congress. (2023, July 7). *MARC21 Format for Authority Data*. https://www.loc.gov/marc/authority/
4. Library of Congress. (2009). *Library of Congress Rules Interpretation, Second edition, 1989 2009, Update number 1-2*. https://www.loc.gov/aba/publications/FreeLCRI/LCRI_2009-01.pdf
5. Resource Description and Access. (2023). *RDA Toolkit*. https://www.rdatoolkit.org/about